ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Η Αντιμετώπιση των Ατόμων με Αναπηρία στο πέρασμα των αιώνων:

Διαφορές του χθες με το σήμερα

Το (διασκευασμένο) κείμενο του Αλέξανδρου Καραϊωσήφ, ιδρυτή του αθλητικού συλλόγου ΑμεΑ Βέροιας, δημοσιεύθηκε στις 12.03.2018 στον επίσημο διαδικτυακό ιστότοπο του δήμου Βέροιας https://www.inveria.gr/2018/.

Τα Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ) υπάρχουν από τη στιγμή που το ανθρώπινο είδος άρχισε να αφήνει τα αποτυπώματά του με τη συγκρότηση κοινωνιών. Η Σύμβαση του ΟΗΕ (2006) αναφέρει ότι ΑμεΑ θεωρούνται τα άτομα με μακροχρόνια σωματικά, ψυχικά, πνευματικά ή αισθητηριακά προβλήματα που, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, μπορεί να παρεμποδίζουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ισότιμη βάση με τους άλλους.

Η αναπηρία είναι αδιαμφισβήτητα ένα παγκόσμιο κοινωνικό φαινόμενο, μια πραγματικότητα, καθώς ένα σημαντικό ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού (περίπου το 15%) αντιμετωπίζει κάποιου είδους αναπηρία, κινητική, νοητική, αισθητηριακή ή πάσχει από κάποια χρόνια πάθηση και το 1/5 αυτού αντιμετωπίζει σημαντικές δυσκολίες στην καθημερινότητά του. Στην Ελλάδα, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των ΑμεΑ, είναι αποκλεισμένο ακόμα από πολλά στοιχειώδη κοινωνικά δικαιώματα και αγαθά, όπως οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, τα θέατρα και τα μουσεία, λόγω αδυναμίας πρόσβασης.

Σε κάθε ιστορική περίοδο υπήρχε διαφορετική αντιμετώπιση προς τα ΑμεΑ, που ήταν συνάρτηση των κοινωνικών συνθηκών και των κυρίαρχων αντιλήψεων που επικρατούσαν. Η αντιμετώπιση των ΑμεΑ από την κοινωνία σαφώς έχει βελτιωθεί στο πέρασμα των αιώνων, αλλά δεν υπήρξε ποτέ γραμμική ούτε ομαλή προς το καλύτερο. Βελτιωνόταν όταν επικρατούσαν υψηλά ιδανικά, όπως στην Αρχαία Ελλάδα, στην Αναγέννηση και τον 19ο αιώνα, καθώς και από το 1960 και μετά, αλλά χειροτέρευε σε περιόδους παρακμής και σκοταδισμού, όπως στον Μεσαίωνα, στη Γερμανία του Χίτλερ κ.λπ. Βρεφοκτονία, εγκλεισμοί, εγκατάλειψη, εκμετάλλευση, εμπαιγμός, απομόνωση και ελεημοσύνη ήταν οι πλέον συνηθισμένοι τρόποι αντιμετώπισης των ΑμεΑ από την προϊστορική εποχή. Η κατάσταση βελτιώθηκε κατά την περίοδο της Αναγέννησης και του

Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού, όταν ακούστηκαν οι πρώτες φωνές περί ισότητας και εμφανίστηκαν οι πρώτες προσπάθειες για την εκπαίδευση των ΑμεΑ. Άλμα προόδου σημειώθηκε στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αι., όπου εμφανίστηκαν φωτισμένοι παιδαγωγοί που έστρεψαν το ενδιαφέρον τους στην εκπαίδευση των ΑμεΑ και στην αποδοχή της διαφορετικότητάς τους από την κοινωνία. Φτάσαμε, όμως, στο σημείο της χειρότερης στάσης της ανθρωπότητας απέναντι στα ΑμεΑ την περίοδο της Χιτλερικής Γερμανίας, όπου υπήρχε η αντίληψη της εξόντωσης αφενός όσων δεν ανταποκρίνονταν στο πρότυπο της Άριας φυλής, αφετέρου όσων δεν ήταν ικανοί για εργασία.

Από το 1960 και μετά ξεκινάνε οι σύγχρονες αντιλήψεις για την αναπηρία. Αναπτύσσεται το αναπηρικό κίνημα, με τα ΑμεΑ να αναλαμβάνουν οι ίδιοι την εκπροσώπησή τους, μη δεχόμενοι πλέον τη φιλανθρωπική εκπροσώπηση από φίλους μη αναπήρους και ιδρύονται ενώσεις γονέων παιδιών ΑμεΑ. Στις μέρες μας ο αγώνας των συνανθρώπων μας με αναπηρία συνοψίζεται όχι τόσο στη θεραπεία τους, όσο στο δικαίωμα και στον σεβασμό της διαφορετικότητάς τους. Είναι αγώνας για ισότητα, προσβασιμότητα, συν-εκπαίδευση, επαγγελματική ένταξη, κοινωνική συμμετοχή και οικονομική ανεξαρτησία. Αυτά είναι λίγα μόνο από τα πολλά ανθρώπινα δικαιώματα που υποστηρίζουμε. Ας προωθήσουμε, επιτέλους, στην πράξη την άποψη ότι κριτήριο πολιτισμού μιας κοινωνίας είναι η φροντίδα που παρέχει στα αδύναμα μέλη της.

Α3. Στο κείμενο υποστηρίζεται ότι «κριτήριο πολιτισμού μιας κοινωνίας είναι η φροντίδα που παρέχει στα αδύναμα μέλη της». Σε άρθρο σου (200-250 λέξεων) για το σχολικό ιστολόγιο, να εξηγήσεις την παραπάνω άποψη και να παρουσιάσεις με ποιους τρόπους μπορεί η Πολιτεία, στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής και του κράτους πρόνοιας, να συμβάλλει στην ομαλή ένταξη των ΑμεΑ στις παραγωγικές διαδικασίες και γενικότερα στην κοινωνική ζωή.

Μονάδες 25

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

MARY WEBB (1881-1927)

[...αρχίζεις να υποφέρεις από τη στιγμή που ο κόσμος δείχνει πως σε λυπάται]

Τα αποσπάσματα προέρχονται από το μυθιστόρημα της Αγγλίδας συγγραφέα Mary Webb «Το ακριβό φαρμάκι» (μτφρ. Άννα Σικελιανού, εκδ. Νεφέλη, 1986), που δημοσιεύτηκε το 1924. Περιλαμβάνει αυτοβιογραφικά στοιχεία, καθώς η ίδια έζησε σε μια κοινωνία που δύσκολα αποδεχόταν μια φυσική της αναπηρία, εξαιτίας της οποίας βίωσε τη θλίψη και την απομόνωση.

Ποτέ δε θα μ' αφήνανε στην ησυχία μου. Ποτέ δε θα μ' αφήνανε να ξεχάσω τη συμφορά μου. Καθόμουνα ήσυχη εκεί δα κι έπρεπε να έρθει να μου πετάξει: μεγάλος είναι ο καημός σου. Κι εγώ που τον είχα ξεχάσει σα να μην τον είχα. Είχα βγει από τη φυλακή μου και να, που με ξανάριξε. Στεναχωρήθηκα τόσο που μ' ανέβηκαν τα δάκρυα στα μάτια. […] Δεν μπορώ να περιγράψω τον σπαραγμό της καρδιάς μου για όλα αυτά. Για μια ψυχή που ανθεί μόνο στη ζεστασιά και που χωρίς λόγια νιώθει γύρω της την αγάπη ή το μίσος και μια μικρή αντιπάθεια ακόμη μπορεί να της μαράνει την άνθιση.

Όσο καθόμουνα μόνη στον τοίχο της εκκλησιάς ένιωθα να μου ρίχνουν φαρμακερές ματιές και να με λοξοκοιτάνε, κι άλλοι δαγκώνανε τα χείλη τους κι άλλοι σηκώνανε τους ώμους τους κι άλλοι παραμερίζανε όταν περνούσα. Ρωτιόμουνα τι νόημα είχανε όλ' αυτά, και μ' όλο που οι παληές κακογλωσσιές που μου κάνανε στ' απόμακρα σπίτια όλο και μεγαλώνανε, και μ' όλο που μια συφορά είναι αρκετή κάποτε για να στραφεί ο κόσμος εναντίον σου, πιστεύοντας πως είναι το χέρι του Θεού που τιμωρεί μιαν αμαρτία, πάλι δεν μπορούσα να εξηγήσω τις ματιές τους που μου σκίζανε την καρδιά γιατί μέσα σ' αυτές διάβαζα το μίσος τους. Τα παιδιά είχανε μεγαλώσει μ' αυτά τα παραμύθια, πως τη νύχτα γινόμουνα λαγός και γύριζα όλον τον τόπο και πως τρύπωνα ακόμη κάτω απ' τον τοίχο του νεκροταφείου. […]

Να 'τανε ένας τρόπος να γίνω όμορφη σα μια νεράιδα! Τότε ξαφνικά μού πέρασε κάτι απ' το νου. Απορούσα πώς δεν το σκέφτηκα νωρίτερα, μα ως τότε ποτέ δε μ' ένοιαξε αν ήμουνα λαγόχειλη[1]. Μου φαίνεται πως συχνά αρχίζεις να υποφέρεις από τη στιγμή που ο κόσμος δείχνει πως σε λυπάται. Και σίγουρα αν η Εύα είχε την ατυχία να 'ναι λαγόχειλη, δε θα το σκεπτότανε ως την ώρα που θα πήγαινε κοντά της ο Αδάμ και θα την κοίταζε διστακτικά κι ο Θεός θ' αποδοκίμαζε το παραμορφωμένο πλάσμα του.

Β3. Να επιλέξεις <u>ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα</u>. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ποια συναισθήματα αποκαλύπτει η αφηγήτρια και κεντρική ηρωίδα για τον τρόπο που την αντιμετωπίζουν οι άλλοι, επειδή είναι λαγόχειλη; Ποια συμβουλή θα της έδινες, αν ήταν φιλικό σου πρόσωπο και ζούσε στην εποχή μας;

ή

2. Να φανταστείς τη συνέχεια στη ζωή της ηρωίδας και να δώσεις στην ιστορία της ένα δικό σου τέλος.

---

1 Εκ γενετής μορφολογικό χαρακτηριστικό ορισμένων ανθρώπων: σχίσιμο του πάνω χείλους, που μοιάζει με αυτό του λαγού. Στην εποχή μας αντιμετωπίζεται πλήρως με επεμβατική χειρουργική.

Μονάδες 25